

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt
Fél évre . . . 2 " "
Negyedévre . . . 1 " "
Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési díjak a kiadó-
hivatalba küldendőek.

BUDAFOK ÉS VIDÉKE

Hirdetési díjak:

Egész oldal . . . 16 frt
Fél oldal . . . 9 " "
Negyed oldal . . . 5 " "
Nyolczad oldal . . . 3 " "
Tízhatod oldal . . . 1.50
Nyilttér sora 30 kr.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGETARTALMULAP.

Megjelenik minden hó 4 vasárnapján.

Felolós szerkesztő:
FRANK FERENCZ.

Társzerkesztő:
KLÉGER BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budafok, Fő-utca 119. szám.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket az előfizetés mielőbbi szíves megújítására, nehogy a lap szétküldésénél akadály merüljön fel. Egyben kérjük azon t. előfizetőinket, kik még az előfizetési díjat be nem küldötték, hátralékuk befizetésére. E czélra lapunkhoz utalványokat mellékelünk.

Közbiztonságunk.

Lapunk fennállása óta nem volt hét olyan, amidőn nem teljesítettük volna azon szomorú kötelezettségünket, hogy egy-egy lopásról, betörésről, utonállással párosuló rablásról, véres verekedésről, avagy különböző baleset, vagy szerencsétlenségről ne kellett volna hirt adnunk és a helyszin mindég Budafok községe volt, bár hasonló esetek szórványosan a többi községekben is fordultak elő.

Ezen tünetek mig egyrésztől eklátás bizonyítékát adják községünk rohamos fejlődésének, különösen pedig szaporodásának, másrésztől közbiztonságunknak Röntgen sugár nélkül is látható oly hű és igazán ijesztő képét adják, hogy lehetetlen elzárkózni e kérdésnek nyilvánosságra való hozatalától.

A személyünk és vagyonunk fölötti örökösödést Budafokon az ezen idő szerint 4 tagból álló csendőrség és maga a lakosság teljesíti. Ezen örökösödés eredményeként mutatkozik be vagyonbiztonságunk a jelen állapo-

tokkal, midőn ugyanis még nappal is kivagyunk téve annak, hogy lakásunkba hazatérve, azt feltörve találjuk, avagy sétánk közben egy-egy utonálló foszt meg tárczáinktól és tartalmától.

Közbiztonságunk egyszerűen illuzórius. Ha van kedve bárkinek is e komoly és szomorú állapottal szemben tréfálni, ugy használhatja azon szójátékot is, hogy ez nem más, mint „közbiztonság a közbizonytalanságról“.

Foglalkozunk tehát kissé ezen immár türehtlen állapot „miért“-jével.

Csendőrségünket ezen tarthatatlan helyzet létrejöttében joggal senki nem vádolhatja. Csekély létszámával így is emberfölötti munkát végez a már elkövetett büntettek nyomozása-, felderítése- és a különböző gonosztevők üldözése- és kézrekerítésével járó óriási munkaanyag pontos elvégzésével s különben is a csendőrségi intézmény az életben inkább a már elkövetett bűnök megtorlására, mint az elkövetendő megakadályozására van hivatva. Erre tehát számítanunk nem lehet.

Nézzük tehát, hogy teljesítjük mi magunk, a saját érdekünkben közbiztonsági teendőket és kötelezettségünket.

Budafok község állandó közbiztonsági őre egy, azaz egy szál emberből, — egy hatalmas természetű, óriási szakállával feltűnést keltő, — u. n. községi bakter, éjjeli őrből áll. Ezen egy embernek kötelessége napról-napra minden éjjel, folytonosan fenn lenni az általa a lakosság sorából kirendelt

éjjeli őrköt ellenőrizni, mely teendőket ellátása egy embertől határozottan phisikai abszurdum. Mert ha legalább ezen egy ember berendezhetné életét bagolymódra, hogy az éjjeli főnlétét nappali alvással pótolhatná, — úgy mégis megvolna legalább némi valószínűség, hogy kötelezettségét — persze még így is csak felületesen — teljesítheti. De nappal a község szolgálátában kell állania, mert a postakihirdés, dobolás stb. az ő kötelessége. Közreműködésével tehát közbiztonság — ily körülmények között — nincs és nem is lehet.

Lássuk tehát a kirendelt éjjeli őrköt működését.

Mint említettem, Budafokon az éjjeli örökösödést sorrendben a lakosság teljesíti, épen úgy, mint a legkisebb községekben, hol a kakasnak éjjel előtti kukorikolása már eseményszámába megy.

„Mindenki tartozik éjjeli örökösödést teljesíteni“. — Ez az alap. Ezen különben teljesen helyes szabály azonban a szó szoros értelmében agyon van ütve azon engedménnyel, hogy az illető polgárok magukat megváltatják, vagy maguk helyett megbízottjaikat küldhetik, mert így a lakosoknak ép azon része kerül éjjeli őrségre, mely — tisztelet a kivételeknek — ha aludnék, sokkal jobb volna.

Természetes, hogy az ilykép őrségre jutott egyéneknek mindenről van, vagy lehet fogalmuk, csak a köteletségérzetéről nincs. Egyetlen, — mi őket — nem az örökösödésre, csupán

„Budafok és Vidéke“ tárczája.

Kórházban.

Ahol mindig csak sóhajtás van,
Ahol örök a jajgatás,
Ahol csak nyögést hallhatsz egyre,
Kinos nyögést és semmi mást;

Ahol a reszkető ajakból
E pár szó hallszik szüntelen:
(S e szavak szívünkbe nyilalnak)
„Oh, jaj nekem, oh Istenem . . .“

Ahol a Halál az Élétől
Éppen egy hajszálnyira van,
A hol a háztetőn a kuvik
Röpdözget únos-untalan;

Ahol már neved nincs — csak „szám“ vagy,
Szám vagy egy hosszú papíron:
A kórházban, a betegek közt,
E zöngeményt én ott írom.

Szívem dobog, a fejem lázas,
Harmincyoleas a Celzius —
Oh, elhiszem, hogy ilyen lázban
Élni tovább nincs semmi juss.

Reszketve teszem össze kezem,
És esendesen imádkozom . . .
Imám közben szelid apáca
Törli gyöngyöző homlokom.

A szelid apáca szeméből
Két könyesepp hull . . . hull esendesen.
— Kit sirat? kérdem. „Testvérem, ki
Beteg, mint ön — őt könyezem.“

S halkan mondom: Oh, boldog testvér,
Kit megkönyeznek ily szép szemek!
S azt gondolom, hogy én ily boldog
Soha, soha már nem leszek . . .

Vathy István.

Buda déli környéke

történeti, régészeti és helyrajzi szempontból.

Irta: Solyom Jenő.

(Promontor. — Római régiségek. — A tatárjárás után. — A török uralom alatt — Az Eugen-kastély. — Egy bolygó kereszt. — Csepel község. — Albertfalva. — Egy régi földhalom. — Nádkert. — Három celta sírkő. — Szent István barlangja. — A gellérthegy csillagda. — A mai várerdő. — Sárosfürdő.)

Előbbi fejezetünkben a kamaraerdőig jutottunk. Innét délre Promontor községe fekszik, mely már a rómaiak előtt is ismeretes volt. Mit eléggé látszanak igazolni ama régi sírboltok és emlékkövek, melyeket 1802-ben, a falu mögötti szikláshegy tövében kiástak. Érdekesebb volt ezek között azon lelet, mely egy hosszú és széles kővekből összerakott sírboltból állt, s a melyen harcoló római lovagokat és egy római szűz képét ábrázoló kőemlék találtatott. A sírboltban egy szál kard, ezüst markolattal, ezüst sarkantyú, római és görög feliratú pénzék (Hadrián császár idejéből) voltak elszórva, melyek most a nemzeti múzeumban őriztetnek.

Késsőbb 1816-ban egy római kastrum nyomaira, s e fölött római országutat mutató jelekre akadtak; legujabban pedig a főt 82. számú házban egy régi sírvályut találtak,* melyen e felirat olvasható:

C. IVL VAL. VI
LXD.

* Archaeologiai Közlemények. 1859. II.

Promontor tájékát 1240 körül még sűrű erdők borították, de a hagyomány szerint az 1242-ki év telén, midőn a Duna keményen befagyott, a vad tatárésorda ezen keresztül utat nyitott magának ide is, s fölégetve utjában mindent, sivataggá tette e környéket. Még ma is láthatni néhány ós időkre mutató, mintegy kőszénné vált fatörzsoket a kamarai erdők felé, mely a tatárok elvonulása után újra beültetve, hihetleg a Dunáig terjedt, s csak később a Rajna-vidékről bevándorolt németek letelepedése után irtatott ismét ki.

Mikor alapított Promontor? nem tudni. Magyar királyaink alatt, különösen midőn ezek Budán laktak, s gyakran kirándultak a szomszéd Csepelre, Promontor kellemes vidéke bizonyára paragon nem maradt. Mátyás király alatt a falu déli részén egy „királyi rév“ is állott.

A törökök bejövételével azonban a község is vasjárom alatt nyögött, de kiűzetésük után csakhamar virágzó teleppé változott. 1726-ban még kis község volt, de szorgalmas lakói jómódban éltek. 1739-ben (ez az évszám olvasható a község peesétjén is*) kétszáz lélekből állt. 1750 körül már utcákat is kezdtek építeni. 1820-ban ismét ujak rendezése volt szükséges, mert a lélekszám ekkor már a két ezeret meghaladta.

Meg kell itt említenünk az uradalmi kastélyt, melyet Eugen herceg 1714-ben építtetett, mint azt az épület északi kapujára bevéselt évszám is igazolja. Egykor emeletes kastély volt, melyet különösen pompás márvány lépcsőzetéről, gazdag fegyvertáráról és híres könyvtáráról dicsérték, de 1725 óta, midőn

* (Ma már nem. — Szerk.)

a fennlétele serkenti: a félelem a csendőrség ellenőrzésétől. Éjjeli biztonságunk tehát egyedül ezen félelmen alapul, ez pedig igazán semmi.

Vegye ezt fontolóra közönségünk és saját érdekében tegyen megfelelő intézkedést. — Tudjuk jól, hogy: „Alkalom szüli a tolvajt”, tehát ne adjuk meg ezt neki!

K.

Nem úgy van mint régen volt.

Ha manap vasárnap betekintünk a templomba, azt fogjuk látni, hogy ott egynéhány öregasszony, egynéhány gyermek és még egy pár leány hallgatja az istentiszteletet, különben a templom csak úgy kong az ürességtől. Minek is templomba járni, hiszen ez csak szegényeknek való, az az ő szórakozásuk; így lehet azt úton útfélen hallani.

Vasárnap az ifjúságot már délelőtt is lehet korezmában, kávéházban látni, tehát foly a mulatás. A templom az mellékes, az csak az öregeknek való. Az elemi és ismétlőiskolások az utcán csavarognak, játszanak és ha kell verekednek is. Minek is azoknak a templomba való járás? Jobb az utcán rakoncátlanokodni, a tisztességes embereket kigúnyolni, bosszantani stb. Ez mind nem úgy van mint régen volt. Pedig nagyon okosan volt régen. A szülő maga szép példával járt elől. Elment vasárnapként a templomba Isten igéjét hallgatni, s gyermekének szigorúan meghagyta, hogy ő is templomba menjen, úgy a cselédnek is, s hogy meggyőződést szerezzen parancsának teljesítéséről, ebéd alatt kikérdezte gyermekét, cselédjét mindazon dolgokról, miket a templomban hallottak, és ha kérdéseire nem tudtak szabatosan felelni, akkor biztos volt benne, hogy azok nem vettek részt az isteni tiszteleten, és akkor volt hadd-el had. Szigorúan megfenyítette őket, s biztosak lehetnek benne tisztelt olvasóim, hogy az az eset többé nem ismétlődött. Volt is akkor vallásosság, erkölcsiség, a törvényes előjárás, pap és tanító iránt kellő tisztelet. Ma ez mind másképp van, még pedig elég rosszul.

A szülők legnagyobb része kerüli az Isten házát, de kerüli gyermeke és cselédje is. Nincs is az a vallásosság, erkölcsiség és engedelmeség amint volt. A gyermekek vadon nőnek fel, semmi vallásosság, tiszteletadó érzés nincs bennük, sem szülők sem előjárók iránt. Halljuk is sokszor a szülőktől az e-fajta kifakadásokat: „Istenem! a mai gyermekek haszontalan, gorbomba teremtések, nem fogadnak szót, nem tisztelik szülőiket stb. Mindezekért aztán okoz-

zák a szülők az iskolát. Azt szeretik bűnbaknak odaállítani. Nem úgy tisztelt szülők! Nem az iskola, hanem legtöbbször magatok vagyis okai a gyermeketek szófogadatlanságának és a többi hibáknak is. — Vessetek számot magatokkal és valljátok be, hogy gyermekeitek vallásos nevelésével keveset törődtek és még azt is elrontjátok oktalan szeretetekkel, amit az iskolában fogékony lelkükbe beleoltanak. Nézzetek mit mivelnek gyermekeitek vasárnapi napon? Még mindennapi és ismétlőkötelesek, de azért ott lézengenek a korezmákban hajnalig. Mit látnak és hallanak ott, azt nem igen szükséges bővebben megmagyaráznom. Az ital és a szivar eltompítja a jó iránti érzést, a korhelykedés pedig az erkölestelenség örvényébe sodorja és így menthetlenül veszve vannak az erkölcsi világ számára. Az olyan ferde házi nevelés mellett a gyermek nem csoda ha erkölcsileg tönkre megy. Megdönthetetlen neveléstani igazság: a példa vonz. Azért kellene a szülőknek karöltve az iskolával, gyermekeiket vallásosságban és jó erkölcsben nevelni, odahatni, hogy azok rendszeresen iskolát és minden vasárnap a templomot látogassák, de ezt csak úgy lehet elérni, ha a szülők maguk jó példával járnak elől, — ők maguk is eljárnak vasárnapként Istentiszteletre.

Ha azon szülők kiket ezen ezikk illet tanácsomat, illetve felszólalásomat figyelemre méltatják, meglehetnek győződve, hogy gyermekeik jövődéli boldogságának vetik meg biztos alapját, és ezek késő korig áldani fogják emlékeiket. De ne csak saját gyermekeiket, hanem eselédjeiket is neveljétek így, engedjétek időt nekik, hogy ők is részesülhessenek a vallás vigaszában, mert gondolatok meg jól, ha senki nem tud már minket elhagyottságunkban vigasztalni, a vallás az, mely mindenben vigaszt nyújt. — Legyen vallás és erkölcsi nevelés tekintetében úgy, a mint régen volt!

a—n

H I R E K.

— **Jubileum.** Zsámbék községben Nyírák Gyula községi jegyző a mult vasárnap ünnepelte meg ezüstmennyekzőjét. A személye iránti szeretet és köztisztelet fényesen nyilatkozott meg vele szemben, ki olyan sok érdemet szerzett magának a község felvirágoztatása körül. Az egyházban tartott szertartást Gózon Gyula apátplébános végezte fényes segédlettel. Ezt lakoma követte, melyen több főlköszöntőt mondtak, melyek közül nagy figyelmet keltett

leégett, romban hever. — Később földszintes épületnek fölépített, s ma mint bérbeadott helyiség „parafadugó gyár”-nak használtatik.

A község csinos templomának tetején régi ereklyekép áll egy nagy kereszt, mely valaha a hárosi szigetben épült zirci barátok kolostorának kápolnatornyán állott, honnét Budára a várbeli karmeliták tornyára vitték, mignem végre a rend eltörölése után a promontori toronyra jutott. * A templom 1790-ben épült; azelőtt az isteni tiszteletet az Eugen-kastély kápolnájában tartották.

Promontorral szemkösz fekszik Csepel községe a hasonnevű szigeten. Valaha híres falu volt s a XV. században mint mezőváros legszebb korában virágzott. A török uralom alatt fénye letűnt, s csak e század elején kezdett virágozni.

Promontortól fölfelé északának fekszik Albertfalva, mely 1819-ben keletkezett, s nevét az országhormányzó s a s z főherceztől, Alberttól, vette. Innét németül Saxenfeld a község neve. Táján feküdt valaha a Banaföld, később Kürth nevű pusztá, mely a XV—XVI. században a sz. Iórci pálosok tulajdona volt. Ez időből áll fenn még ma is egy hatalmas földhalom a szántóföldeken, a ráckevei uradalmat Budától elválasztó határok mellett, mely bemohosult kövekből egyik oldalán magas toronyfalat képez. A néphit, sőt a kamarai levéltár egy okmánya is azt bizonyítja, hogy a törökök alatt minaret volt; az évenként hazánkba zárandokoló áhitatos törökök mindig meglátogatták e romokat. Nagyon hihető, hogy a Budát 1686-ban ostromló keresztény seregek rontották le.

Albertfalvától északnak fekszik a híres

* Tudománytár, 1843. XIV. köt. 241. lp.

nádorkert, mely 1849-ig a nádori hivatallal járó adomány volt. Azután a kincstár birtokába került, s ez kezeli mai napig. A nádorkert a mult században Batthyányi József érsek tulajdona volt, a ki 1796. nov. 20-án kelt ajándéklevelében a nádori hivatalra ruházta a jogot a kert nyugati kapuján, a puskaparas csárda felé vezető ut mellett e felirat olvasható:

O BEATA SOLITUDO
O SOLA BEATITUDO
ANNO. 1793.

Azaz: „oh boldog egyedüliség, oh egyedüli boldogság. 1793.”

Nevezetességét képezi e vidéknek az új összekötő vasutivonal, átjáró köhidjaival, melyek a területet most két részre osztják. A vonalon belül a Duna mellett fekszik a volt petroleum- s olaj-finomító-gyár, melynek raktára 1868. szept. 12-én leégett. A tűzvész után az épület s a főraktár károsult részei kijavítottak s egész 1876. február haváig élénk iparral dolgoztatott a gyár ötszáz munkás kézzel, de az árvíz tönkretette az egész gépházat s azóta rombadólten hever minden szélylyel.

A gyártól néhány száz lépésnyire fekszik a Kohn-féle szesz- és sörgyár. — Innét ismét a Gellérthegy alá jutunk, melynek déli oldalát borító szőlőiben 1847. nyarán Brunner Antal budai birtokos munkásai három celta sarkövet ástak ki.

Az első kő felirata ez:

BROGIMARA
DALLONIS F(ilia)
ANN(orum) XXV ETIA.
NTVNA. FIL(ia) AN(orum) II
H(ic) S(itae) S(unt) MAGIOCONIV
GI. ET. FILIAE
T(itulum) M(emoria) P(osit)

ifju Bán József velős és hatásos pohár köszöntője. Az ünnepélyen jelen volt Tahy Iván járási főszolgabíró is. —

— **Gyermekszínelőadás.** Kaptuk a következő meghívót: Meghívó Főtisztelendő Heller Iván budafoki plébános úr védnöksége alatt, 1899. évi december hó 26-án Budafokon az „Erzsébet” szállodában gyermek színelőadás tartatik, melyre t Uraságod és becses családja tisztelettel meghívatik. Kezdeté délután 5 órakor. Személy-jegy 1 korona, gyermek-jegy 50 fillér. A tiszta jövedelem a budafoki ododákban felállítandó karácsonyfákra fordítatik. Felül-fizetések, a jótékony cél érdekében, közönnel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A rendezőség. — A minden tekintetben érdekes és élvezetesnek ígérkező „liliputi” színelőadásra, tekintetbe véve a nem elléggé dicsérhető jótékony célt, eleve felhívjuk a közönség, — különösen a szülők figyelmét, kérve a minél tömegesebb számbani megjelenést. Jusson eszébe mindenkinek, hogy a karácsony szent napja örömmünnepe kell hogy általában is, de különösen a kisdedeknek, kiknek életére egy-egy karácsony napra való visszaemlékezés igen gyakran eltörülhetlen jótékony befolyást gyakorol. „Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket!” mondá az Ur.

— **Meghívás.** Mindazon t. érdeklődők, kik véletlenségből meghívót a jótékony gyermek előadásra nem kaptak ezuton tiszteletteljesen hivatnak meg. — A rendezőség nevében: *Bossányi Gusztáv.*

— **A „forint” és „krajczár” halála.** Jövő év és hó elsejével úgy a hivatalos, mint a magánszámításoknál megszűnt a forint és krajczár, s helyébe kötelezőn életbe lép a „korona” és „fillér.” Rövidített megjelölése az előbbinek „K.” az utóbbinak „F.” Kissé szokatlan lesz ugyan a nagy közönségnek, de az előzményekből ítélve minden nagyobb rázkodás nélkül fog bejutni a közhasználatba.

— **Jégpályamegnyitás.** Budafokon e hó 17-én nyílik meg ünnepélyesen a Bleicher-féle „Erzsébet” szálloda kertjében létesített jégpálya. Belépési díj személyenként és esetenként 10 kr. Idény-jegy személyenként 2 frt.

— **Tanügyi furcsaságok.** Esztergom város iskolaszéke nemrég kimondotta, hogy a tanítónők nem mehetnek férjhez, mert kötelmeiket nem teljesíthetik úgy, mint a hajadon tanítónők. Ez ügy fellebezés folytán a közigazgatási bizottság elé kerülve, a tanfelügyelő indítványa folytán az iskolaszék nevelésügyi határozatát megsemmisítette, egyszersmind kimondotta azt is, hogy a város által főtartott elemi iskoláknál a katolikus jelleg helyett a községi jelleg tartásának fenn Budafokon a község a maga erejéből —

A második kő felirata ez:

MAT SIV
T(it) VIONIS
F(ilius) ANN(orum) X. L.
H(ic) S(itus) E(st)

A harmadiké ez:

M. D. M.

Azaz: Manibus Dis Monumentum.*

Végül a sz. Gellérthegy oldalában a sárosfürdő fölött máig látható Szent Iván barlangját említjük meg, mely a néprege szerint, hajdan egy böles- és gyógytudományáról ismeretes remete lakhelye volt, ki napjait e helyen, a világ zajától elvonultan töltötte el. Hozzá zárandokolt távol vidékről is a nép, tőle bajaiban tanácsot kérve, kiket a böles remete a barlang előtt akkor elterült sáros tóba utasított fürdésre. Emlékét azután a hálás nép akként örökölte meg, hogy a barlangot nevére keresztelte el.

A Gellérthegy tetején hajdan egy faerődítvény állott; innét nevezik a hegyet németül máig is Bloksberg-nek. Később csillagda épült helyébe, melynek alapkövét 1813-ban tették le s 1815-ben szentelték fel. A forradalom előtt azonban lebontatott, s helyébe 1851-ben épült a mai várerőd.

A hegy aljában a Hatsik-féle főraktár körül a mult században városi fogadó állott, melynek helyén azelőtt a Johanniták kórháza feküdt*; 1720-ban a budai jezsuita rektor fáradósa folytán egy új kórház (szent. Lazarethum néven) épült erre a fogadó mellé. Ezután közbe esvén még a szűz-Mária tiszteletére szentelt kápolna, a sárosfürdő következett.

Vége.

* Rupp J. f. i. m.

tehát az adózó polgárok filléreiből — tart fenn elemi fiúiskolát, katolikus jelleggel. Kérdjük a községi képviselő testületet, meddig tart még ezen visszás állapot? Miután az iskolát az adózó polgárok felekezeti költségek nélkül tartják fenn, jogosan követelhető a képviselőtestületől, hogy egy hozandó határozattal a fiúiskolát községi jellegűnek nyilvánítsa. Különben e témára alkalmilag még visszatérünk.

— **Betöréses lopás.** Kellemetlen meglepetés érte e hó 12-én Falkner Mihály budafoki lakost. Mig ő ugyanis családjával a hajnali misén ájtatoskodott, addig lakását feltörték és onnét 143 frt értékű ékszert, 17 frt készpénzt, több rendbeli váltót és különböző ruhaneműket loptak el. Maga a betörés a helyi viszonyokkal teljesen ismerős egyénekre mutat, s a rögtön megindított vizsgálat alapján esendőségünk — hisszük — rövid idő alatt átadja a rablót a büntető igazságszolgáltatásnak.

— **Budafoki kerületi magy. kir. anyakönyvezető hivatal heti kimutatása:** 1899. december hó 1-től 15-ig *Születtek:* Száraz Mária rk. Schultz Nándor rk. Thuroczy István rk. Dzsája András rk. Hellinger Borbála rk. Kis Ilona rk. Kis Erzsébet ikrek. rk. Fleck Károly rk. Keresztényi András rk. Krieger (Farkas) János rk. (törvénytelen) Haasz Károly rk. Felber István rk. Petrovits Károly rk. Vögl Márton rk. Kineses Mária rk. (Albertfalvai) Koch Teréz rk. *Meghaltak:* Csicsmann Katalin 5 éves rk. Tóth Ida 5 éves ág. év. (Albertfalvai) Hellinger Borbála 1 napos rk. Frank Janka 26 éves rk. Parupka Emilné szül: Schneider Mária 21 éves rk. Felber István 1/2 napos rk. Czinkánt Mihály 34 éves rk. Elszásser Jozefa 3 hónapos rk. *Házasság:* nem lön *Jegyesek:* nincsenek. —

Előfizetési felhívás!

Lapunk immár a második évnegyedbe lépett. — Tisztelt olvasóink eddig megjelent számainkból azt hisszük, meggyőződést szerezhetek arról, hogy első számunkban kifejtett programunkhoz hívek maradtunk.

Ugyanis lapunk megjelenésekor kijelentettük, hogy lapunk mindenkor és minden időben tisztán a közügyet fogja szolgálni s azt soha nem engedjük meg, hogy személyes érdekek előretolásával, az igazi céljától bármikor eltereltesék!

A nagyérdemű művelődést pártoló közönséghez fordulunk tehát bizalommal, mint oly tényezőhöz, melynek pártfogása nélkül egy lap már születése alkalmával a megsemmisülés örvényébe hull.

Lapunk fennállása csak akkor lesz biztosítható, ha a nagyérdemű közönség részéről anyagi támogatásban részesülünk, a mit hogy elnyerünk — lapunk jelzett irányja alapján — bátran merjük reményleni.

Már eddig is számos előfizető jelentkezett s ez arra mutat, hogy válalkozásunk a nagy közönség körében elismeréssel találkozott.

Az előfizetési árt oly csekély összegben állapítottuk meg, hogy lapunkat — bármily szerény anyagi viszonyok közt élő polgár — minden nagyobb anyagi áldozat nélkül megszerezheti.

A „Budafok és Vidéke“ előfizetési ára:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Az előfizetési díjak a kiadóhivatalba küldendők.

Vasárnapi levél.

A gyermek előadásról.

„Befujta az utat a hó“ és a kemény hidegtől röptiben fagy meg a madár. Vajjon a lelkünk, a szívünk melegét is lehüti-e a tél fagyos szele?

Itália örökké ege alatt derült a lélek, forró a szív, míg a kódós észak fjordjai között komor, zordon az ember, borongós még a költészet is. Az állandó klíma igenis befolyással van a lelki életre is, de az évszakok változása, a nyarat követő tél hidege nem változtathat a

lelkünk nemességén; ha változtat is, csak a kevésbé nemeseket serkentheti jóra akkor. a mikor a jóltevésre annyi az alkalom, oly nagy a szükség.

Az, ki a hideg elől villámos fényben úszó szobájába vonul és a kandalló csapkodó lángjaiban gyönyörködve, párolgó theáját szüresölgeti, ha ekkor csak a maga boldogságára gondol, sivár lelkű ember.

Jól tudjuk azonban, hogy a sivatag pusztán, a legkopárabb hegyen is virágot esal ki a nap tüzelő sugara, hát a sivár lelkekben nem teremtené óázist a szeretet sugára?

Ha tavaszébredéskor a zárkózott bimbó kifakad, levelét kitarja, viszont a tél hidege meg a zárkózottak lelkét, a habozók erszényét. A kemény hidegtől dérré fagyott a harmat, ne hagyjuk dérré fagnyi a szegény ember szeme harmatját, — szárítsuk fel a nyomor könyzeit.

Karácsony napjára az őszinteség, az ártatlanság képviselői, iskoláink kis tanulói a színpadra lépnek színészkedni, alakoskodni, hogy bennünket emberi kötelességekre figyelmeztessenek. Ne színészkedjünk mi is. Ne panaszkodjunk, ne siránkozzék kinek tele az erszénye. No — de nem bánom, színészkedjünk mi is. Legyünk bőlesek, kik ismerik a Fortuna kerekjárását, melynél alulra kerül mi legfelül volt; legyünk apostolok, a szeretet, a jótékonyosság apostolai; legyünk esodatévők, kik egy kenyérből százakat táplálnak. Igen, a szeretet kenyérből százakat lehet táplálni.

Elő hát a szeretet kenyérével!

dr.

KÖZGAZDASÁG.

Szólóink felujtásáról.

(Folytatás.)

Őszi munkák a szőlőben.

A kálitrágyáknak sem az érésre, sem a lombozatnak növekedésére különös hatásuk nincs. Legnagyobb hatással vannak a venyigéknek kifejlődésére. Csak sovány homokföldben alkalmazzuk. Ilyenek a fahamu a kénsavas-káli és a kárnit, melyekből egy kat. holdra 2—2 mmázsa szükséges.

A legtöbb mesterséges trágyázással csak akkor érünk el kellő eredményt, ha azt a gyökerekhez közel, a földben helyezük el.

Különösen áll ez a nehezen oldódó Thomassalakra, esontlisztre és a kálitrágyákra, de a superphosphorra is. Ezeket a trágyákat oly módon alkalmazzuk, hogy a töke körül kapával egy láb mély barázdát húzunk és ebbe egyenletesen elhintjük az egy tőkére eső trágyaport. Ha pl. egy holdra 3 mmázsa Thomassalakot akarunk elhinteni, s azon a holdon 8000 töke legyen, úgy egy tőkére esik 300,000 : 6000 = 50 gr Thomassalak. Készítettünk olyan fakanalat, melybe éppen 50 gr salak fér, és ezzel minden töke tövéhez elhintjük e trágyát, melyet azután földdel betakarunk.

A chilisalétromat nem kell, de nem is szabad mélyen alátakarni, mert ez nagyon könnyen olvad vízben és tartós esőzés hamar kimossa a földből. Ezt kapálás előtt kell egyenletesen a tőkék körül szórni.

A phosphor és kálitartalmú trágyákat mindig ősszel szórjuk el, a légenyartalmúkat azonban csak tavasszal szabad kihinteni.

Mindféle mesterséges trágyának hatása nagyrésztben attól is függ, valjon egyenletesen osztottuk-e el a töke körül? Egyenletesen elhinteni pedig csak úgy lehet, ha legfinomabb porra van őrölve. Sokáig tartogatott, különösen nedves helyen állott mesterséges trágya mindig veszít értékéből és összezsomósodik. Azért csak annyit vegyünk egyszerre, amennyi rövid idő alatt elfogy. Ha pedig összezsomósodik, használat előtt ismét apróra törjük össze.

KÜLÖNFÉLÉK

Tekinttös Feő Kiszörkesztő Úr!

Öszvekülömböztünk az Konytyossal az nálunk mögtartandó körösztlésbű szükségös körösztapa erányában.

Az Konytyos ugyanis aszondi hogy a müt hētön mögeredt lyányi makkzatunknak diszös körösztlőt tartunk, mög valami hirös és nevös embört hijjunk körösztkomának, ö. m. a f. mer most az a módi, mög oszt mán En is hirös embör löszök, mer hogy hát mán hallotta hogy monták hogy a gyüvö esztendöben mög löszök választva valaminek ha rám szavall a kössig, mög ha az urak is úgy akarik.

Hasztalan magyaráztam oszt neki hogy nem helösen beszél, mög hogy hát nekünk inkább szigyölleni való ügyünk van az körösztlési eseminyél, vättig azt halytogatta, hogy ü azir szereti az makkzatlyát, ha mingyán tisztössignemesikszölván lyánynak neveletlenödött is ki, aminthogyigaziz

Oszt oan nagy révára fakatt, ö. m. a f. hogy attú tartottam hogy möghallik a szomszidok oszt még roszt hirbe keverödök. — „No — mondom harag nekü — ne bögg mint az roszt nevelésü éhös marha, mer hisz azér szeretöm én az gyermekömöt ha mingyá kedvöm ellen eselekdött is mingyán a let első eselekményiné is. Hiszön az marha állat is megnyali az borlyát ha néha mögrügi is.“

Hogy oszt ijjen szépen mögvégasztaltam hát még lyobban ordétott, hogy ü meghalódik ha nem úgy lösz mintahogy montá.

„Aszt mán ne tödd most, ha mán edig együtt veszköttünk, — mondok türelmesen — mer mi az fenét csinának egyedü az györökkel“ ami mán most is versönyt ordétott az anyával.

Alyáoltam oszt neki hogy malyd mögtisztölöm az rektramot az komasággá ö. m. a f. Nem vállalta, mer hogy neki hirös embör köll.

„Hát mijjen az a hirös embör kérdöm tüle, mikö mán láttam hogy nem mönekühetök az keserü pohár elü?“

„Öjjan — aszondi — akit nagyon sok embör ismér.“

Hogy oszt nem vót neki a kössigbü senki sö ölg hirös, penig még az Pelébánatos urat is mögnevöztem mög az többi urat is, hát mögkéröztem tüle, hogy hunnét az fenébü vögyek én neki oan embört, mikö még az kösségi esordás se lyó aki úgy tud pattogni az ústorával hogy még az szomszid faluba is emlögetik halynalba az aplya terömüsit.

Aszondi hogy van Pestön sok, hát tisztöljek mög onnét ögyet, mer a mostani coki lusta velágba sokat mögtösz az ür az parasztnak, mer fil tüle aminthogyigaziz.

Láttam oszt hogy nem löhet az okos beszidnek mögpuhitani, hát ráhalyoltam az szavára mán csak azé is, hogy rigön készüttem mán befáradni a főváros székibe ö. m. a f.

No hogy kedvömbe is lyáratta mingyár az Kontyos az házi népöt, hogy valamelyjes hiányosságot ne szenvödjek

En.
Ez is! Az uecánkba mög röghhajnalán mögösmög loptak oszt mán mög is fognák az tolvalyokat az esöndér urak ha tunnák, hogy ki vót.

— **Czigány észjárás.** Nagyon szép repái voltak házi kertjében a plebános úrnak. Fájit is reá a czigánynak a foga de nagyon. Addig Addig ólalkodott körüle, mig egyszer — tudva hogy a plebános nincs odahaza — belopözött a kertbe, magával vive a répalopáshoz szükséges zsákot is. De alig hogy az első repát kihuzta a földből, véletlenül visszatért a plebános, ki is fölismervén a tolvajt, rákiáltott:

„Mit csinálsz te czigány?“

„A jaj! nemzetes fétistelendö urám, serencsitlenül jártam esokolom a kis lábaujján a nagy kermet.“

„Miért te?“ kérdi a pap, kíváncsi levén a czigány védekezésére.

„Hát kenyergem a hogy ázs elibb erre gyüttem, hát eceserre csak sernyi nágy sélvisz támádt, ost behágyított idé a kértbé.“

„Jól van czigány, — de minek a kezeden a répa?“

„Csükulom a sivit aranyos fétistelendö urám! Amint a sil idé behágyított, hát megkápáskottam beli, hogy el ne vihessen, de a síl erilekedett és a rípa kigyitt a féldbül. Hát így volt kenyergem álássan.“

„Ez is jól van, de — kérdi hirtelen a plebános — minek az a zsák?“

„Ázs — ázs — csak a fene ázst ette volna meg“ mondá fejkavarva a czigány.

Eladó ház.

Egy ház 2 szobával, verandával a Szepesi telek mellett eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal. 28

Egy alig használt kitűnő

angol biezikli elutazás miatt minden elfogadható áron sürgősen eladó. Czim a kiadóhivatalban. 13

Eladó

egy négy üléses rugós kocsis. -- Czim a kiadóhivatalban. 10

Két vízfordó lajt,

uteza öntözésre is alkalmas, eladó. Czim a kiadóhivatalban. 23

Apró-hirdetések a legelőnyösebb árak mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Budafok, 119. szám.

Legelőnyösebb árban ajánlja saját készítményű áruraktárát u. m.: *keztük kötszerek, nadrágtartók, harisnyakötők, fűzők, szarvasbőr-lepedők, párnák, vivőkeztük, alávezők, francia különlegességek* stb.

HÖFLEK.

keztü- és sérvkötőgyár

Budapest, József-körút 59—61.

Kitüntetve Páris 1896. ipar- és kereskedelmi kiállításon és az 1896. évi ezredéves országos kiállításon.

Keztük tisztításra elfogadtnak.

Postai megbízásokat pontosan eszközölök.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Kern Ferencz

órás és ékszerésznél

Budafok,

Dunasor (Burmán-féle ház)

Oberding Antal

első budafoki vízmű vállalata

Budafok, Fő-utca 777. sz.

Elvállal mindennemű vízvezeték-, szivattyú, csatornázás-, épület és díszmű bádógos munkákat Műhely és mintaraktár.

Javítások olcsón és pontosan eszközöltetnek.

ABEL JÓZSEF

vendéglős

Budafok, Templomtér.

Minden vásár- és ünnepnap zene

Kitűnő ételek és italok.

ÖZV. WASSERMANN I.-NÉ

nőikalap terme

Budapest, IX., Üllői ut 41. szám.

A közeledő őszi időnyre már megérkeztek a legújabb divatu női és gyermekkalapok, ugyszintén *fejketők*.

Átalakítások pontosan és olcsón eszközöltetnek. Gyászkalapok. Mennyasszonyi koszorúk.

Bergmann Mór

fűszer és-

esemege kereskedése

Budafokon.

Közvetlen behozott Ceylon és Java kávé ugyszintén Jamaica rum, Fa-olaj és mindennemű ásványvizek dus raktára.

Legkiválóbb gyártmányu pezsgő, cognac, liqueur, továbbá legfinomabb kínai-, orosz- és angol tea különlegességek. Csokoládé, cukorka — nagy választékban — cacao, mustár, málnaszörp, befőttek, zsnaimi ugorka stb. Imperial, ementhali, fogarasi trapista, rochefort, líptói, mágnássajt, polágrai és parmesan sajtok mindenkor frissen kaphatók.

Naponta friss közönséges és különleges felvágott hentes áru.

Eljegyzési és lakodalmi értesítések

valamint

névjegyek és czimkártyák

izlésesen készítettnek

Leopold és Frank

kő- és könyvnyomdájában.

Diszoklevél:

Lisabon 1890.

Bordeaux 1896.

Páris 1896.

Francia pezsgőbor gyárosok

FRANÇOIS LAJOS és Tsa

császári és királyi udvari szállítók

BUDAFOK (PROMONTOR.)

Aranyérmek
elsőrangú kitüntetések:
Páris, Nizza, Temesvár,
Antwerpen, Budapest,
Marseille, Brüssel, Bécs.

A pezsgőbor likörözése.

Kiadja Leopold és Frank könyvnyomdája Budafokon.